

Кәсіптік стандарт: «Темір рудасын жерасты тәсілімен өндіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Біліктілік – еңбек нарығы үшін игерілген білімнің, іскерліктің және құзыреттіліктің, әрі қарай білім берудің және еңбек қызметін жүзеге асыруға құқық беретін оқытудың құндылығын тану.

2) Біліктілік деңгейі/біліктілік деңгейі – күрделілік, еңбек әрекеттерінің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын қызметкерлердің біліміне, іскерлігіне және кең құзыретіне қойылатын жалпыланған талаптар.

3) Ұлттық біліктілік шеңбері (ҰБК) – еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы.

4) Ұлттық біліктілік жүйесі (ҰБК) – экономика салаларының, еңбек нарығының және кәсіптік білім беру мен оқыту жүйесінің өзара байланысын қамтамасыз ететін біліктілік сұранысы мен ұсынысын құқықтық және институционалдық реттеушілердің тұтас кешені.

5) Салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – салада танылатын сараланған біліктілік деңгейлерінің негіздемелік құрылымы болып табылатын ұлттық біліктілік жүйесінің құрамдас бөлігі (кіші жүйесі).

6) Кәсіби стандарт (КС) – кәсіби қызметтің нақты саласында біліктілік, құзыреттілік деңгейіне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды анықтайтын стандарт.

7) Мамандық - – арнайы даярлық нәтижесінде алынған, білімі және/немесе жұмыс тәжірибесі туралы тиісті құжаттармен расталатын білім мен білік кешенін меңгеруді талап ететін тиісті еңбек функцияларын орындаудың әлеуметтік танылатын және/немесе заңды түрде тіркелген саласы.

8) Еңбек функциясы – бір немесе бірнеше кәсіби міндеттерден тұратын технологиялық процесс кезеңіндегі типтік жұмыс (жұмыс шеңбері). Кәсіптік стандарттар кәсіптерінің карточкаларындағы еңбек функцияларын сипаттау кезінде қажет болған жағдайда міндетті және қосымша еңбек функциялары көрсетілуі мүмкін, міндетті еңбек функциялары, қосымша еңбек функцияларынан айырмашылығы, біліктілікті беру кезінде міндетті түрде расталуы керек, ал қосымша еңбек функциялары осы кәсіп үшін қажет болуы мүмкін әлеуетті еңбек функциялары ретінде сипатталуы мүмкін болашақта.

9) Кәсіби міндет (міндет) – бірлік әрекеттерді орындау үшін функцияны ыдыратуға мүмкіндік беретін еңбек функциясының элементі.

10) Білім – адамға нақты кәсіби міндеттерді шешуге мүмкіндік беретін пәндік саланың құрылымдық мәліметтері

11) Дағдылар: – білімге негізделген адамның іс-әрекетінің (іс-әрекетінің) компоненттері

12) Құзыреті – кәсіби қызметте тікелей көрінетін және білімді қолдануға мүмкіндік беретін адамның қабілеті: және дағдылар: еңбек функцияларын орындау үшін.

13) Біліктілік – еңбек нарығы үшін игерілген білімнің, іскерліктің және құзыреттіліктің және еңбек қызметін жүзеге асыруға құқық беретін одан әрі білім беру мен оқытудың құндылығын тану;

14) Біліктілік деңгейі – күрделілік, еңбек әрекеттерінің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын қызметкерлердің біліміне, іскерлігіне және кең құзыретіне қойылатын жалпыланған талаптар

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БТБА – Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Темір рудасын жерасты тәсілімен өндіру

5. Кәсіптік стандарттың коды: B07101038

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

В Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу

07 Металл кендерін өндіру

07.1 Темір кендерін өндіру

07.10 Темір кендерін өндіру

07.10.1 Темір кендерін жер асты тәсілмен өндіру

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Темір кендерін жерасты тәсілімен өндіру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және орындау

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Тау-кен үңгушісі - 3 СБШ-нің деңгейі

2) Бекіткіш - 3 СБШ-нің деңгейі

3) Шахталық электровоз машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі

- 5) Жерасты электр слесарі - 3 СБШ-нің деңгейі
 6) Жерасты тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
 7) Жерасты тау-кен монтажшысы - 3 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Тау-кен ұңғушісі»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-022		
Кәсіптің атауы:	Тау-кен ұңғушісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Тау-кен ұңғушісі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жерасты пайдалы қазбаларды өндіруді қамтамасыз ету үшін тау-кен қазбаларын қазу бойынша жұмыстар кешенін жүргізу тәсілімен		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру 2. Көлденең, көлбеу және тік тау-кен қазбаларын қазу бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау 3. Тау-кен қазбаларын қазу бойынша қорытынды жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Машықтар:	
		1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырлардың қабыршақтануын тексеру, ақауларды анықтау және жою. 3. Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың ақаулығын анықтау. 4. Жүргізіліп жатқан қазбаның бекітпесін жөндеу, қазбаны төгілген тау жыныстарынан тазарту.	
	Білімдер:		1. Маршрут наряды. 2. Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Жұмыстағы ақаулардың түрлері қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтар және оларды жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Көлденең, көлбеу және тік тау-кен қазбаларын қазу бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау			

Дағды 1:
Жұмысты ұйымдастыру

Машықтар:

1. Дизельді қондырғылардан басқа, өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен, салмағы 35 кг (пневматикалық қолдаумен бірге) перфораторлармен, электр бұрғыларымен және пневматикалық бұрғылармен шпурлар мен Ұңғымаларды бұрғылау.
2. Аспалы бұрғылау жабдығымен өнімділігі сағатына 60 м3 дейінгі тиеу машиналарын қолдана отырып, тау-кен массасын тиеу және шпурларды бұрғылау жөніндегі жұмыстарды орындау.
3. Тау-кен қазбаларын ұңғылау: джекаммерлерді, пневмомолмдарды қолдана отырып; жарылғыш және гидравликалық тәсілдермен; қолмен.
4. Жарылған жыныстың (топырақтың) дамуы.
5. Тау-кен массасын кен түсіруге немесе вагонеткаларға қапсыру.
6. Кенжар аймағында тау-кен массасын тиеу, тиеу-жеткізу машиналарымен және қолмен көлік құралдарына тиеу және жынысты қазба кеңістігіне лақтыру (қалау).
7. Электрлік тиеу, тиеу-жеткізу машиналарын басқару

және пневматикалық жетекпен және дизельді қозғалтқышпен, шамадан тыс жүктегіштермен, гидромониторлармен, скреперлік лебедкалармен.

8. Ұңғыма комбайндарын басқаруға қатысу.
9. Көлденең және көлбеу қазбаларда бекітпелердің барлық түрлерін салу.
10. көлденең қимасы 20 шаршы метрге дейінгі қисық сызықты контур қазбаларында құрама түтікшелі, блокты және бетонды бекіткіштерді тұрғызу.
11. Қалыптарды орнату және бөлшектеу, арматураны орнату.
12. Жарылыс жұмыстарынан кейін тау-кен массасын суару.
13. Уақытша бекіткішті бөлшектеу және жөндеу.
14. Тұрақты және уақытша рельсті жолдарды төсеу және алу.
15. Құрастыру, бөлшектеу, тасымалдау, жылжыту, конвейерлерді, торларды, жылытқыштарды, құбырларды салу және қысқарту.
16. Тік қазбалар мен оқпандарды үңгілеу кезінде оқпандардағы және атыс полктеріндегі жүру бөлімшелерінің құрылғыларына қызмет көрсету.
17. Сөрелерді, бесіктерді, кергіш Жақтауларды жылжыту және бекіту.
18. Туннельдерде әртүрлі диаметрлі құбырларды төсеу, оларды бетондау және буындарды тығыздау арқылы оқпандарда ілу.
19. Кессондардағы темірбетонды шлюз камераларының құрылғысы.
20. Ұңғыма кешендерін монтаждау және бөлшектеу.
21. Кенжар жабдықтарын монтаждауға, бөлшектеуге және жоспарлы-алдын ала жөндеуге қызмет көрсету және қатысу.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тау жыныстарының қасиеттері және олардың беріктігі бойынша жіктелуі. 2. Механикаландырылған құралмен және қолмен тау жыныстарын игеру ережелері мен тәсілдері. 3. Көлденең, көлбеу және тік қазбаларды жүргізу тәсілдері. 4. Тау-кен қазбаларының қимасының нысандары; тұрақты және уақытша бекіткіштердің түрлері, оларды салу тәсілдері. 5. Полимерлердің түрлері мен қасиеттері <p>материалдар, олармен жұмыс істеу ережелері, оларды қолдану тәсілдері.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Арнайы ерітінділердің қасиеттері және оларды айдау әдістері. 7. Тау-кен қазбаларын қазу кезінде қолданылатын жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережесі. 8. Арматураны құрастыру және орнату ережелері мен әдістері. 9. Тасымалдау жолдарының құрылысы, бағыттамалық бұрмаларды бөлу және төсеу тәсілдері, жолдың бейінін тексеру. 10. Аспалы жабдықтың өлшемдері. 11. Құбырларды төсеу, бекіту әдістері. 12. Бұрғыларды, тәждерді, олардың пішіндері мен өлшемдерін қайрау және толтыру сапасына қойылатын талаптар. 13. Жарылыс жұмыстарын жүргізу ережелері. 14. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Тау-кен қазбаларын қазу бойынша қорытынды жұмыстарды орындау	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тиеу, түсіру, жеткізу материалдар мен жабдықтар, тиелгендерді орау және бос вагонеткаларды кенжар аймағында электровоздардың, жүкшығырлардың көмегімен немесе қолмен орау. 2. Тау-кен қазбаларын үйінді бойымен үңгілеу. 3. Кенжар маңындағы тау-кен қазбаларын осланстау. 5. Кенжар аймағында тау жыныстарын полимерлі материалдармен нығайту. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құрылғы және пайдалану ережелері тау-кен қазбаларын қазу кезінде қолданылатын жабдықтар, машиналар мен механизмдер. 2. Тасымалдау жолдарының құрылысы, бағыттамалық бұрмаларды бөлу және төсеу тәсілдері, жолдың бейінін тексеру. 3. Кенжар аймағында материалдар мен жабдықтарды тиеу, түсіру және жеткізу ережелері мен тәсілдері. 4. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 5. Электротехника және металл технологиясының негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейін Тәуелсіздік Қарым-қатынас дағдыларының болуы Типтік практикалық мәселелерді шешу.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Бұрғылаушы	
	2	Жарғыш	
	4	Өндіріс бойынша ауысым шебері	
10. Кәсіптің карточкасы «Бекіткіш»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-011		
Кәсіптің атауы:	Бекіткіш		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Бекіткіш		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Көлденең тау-кен қазбаларын бекіту және жөндеу, тазарту кенжарлары мен тау-кен қазбалары		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Дайындық кезеңінің жұмыстарын орындау 2. Көлденең тау кен қазбаларын бекіту және қайта бекіту бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау 3. Тау-кен қазбаларын пайдалануға дайындау үшін қорытынды жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Дайындық кезеңінің жұмыстарын орындау	Дағды 1: Жұмыс орындарын жабдықтауды және дайындауды ұйымдастыру	Машықтар:	
		1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырдың қабыршақтануын тексеру, тау-кен қазбаларының көлденең қимасының ауданын анықтау. 3. Бекіткішті тұрғызудың дұрыс реттілігін ұйымдастыру, Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою.	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Маршрут наряды. 1.Еңбекті қорғау негіздері. 2. Негізгі тәуекелдер. 3. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 4. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 5. Тау-кен қазбаларында жөндеу жұмыстарын жүргізудің техникалық шарттары: <ul style="list-style-type: none"> - Үйінділерді бөлшектеу әдістері мен ережелері; - Тау қысымы және оның көріну сипаты туралы негізгі түсінік; - Тау-кен қазбасының көлденең қимасының ауданын анықтау тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 2: Көлденең тау кен қазбаларын бекіту және қайта бекіту бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау</p>	<p>Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шахталардың оқпандарын, тік тау-кен қазбаларын, еңіс бұрышы 450-ден асатын тау-кен қазбаларын, оқпандардың оқпан маңындағы қазбалармен түйісуін, кеніш аулаларын бекітпенің барлық түрлерімен бекіту және жөндеу. 2. Арматураны нығайту, техникалық қызмет көрсету және жөндеу. 3. Бөшекелерді тексеру. 4. Құрылғыға техникалық қызмет көрсету, желдеткіш тәрізді және көпбұрышты бекітпелерді жөндеу және ауыстыру. 5. Пойыздардың қозғалысын үзбей туннельдерді жөндеу. 6. Тау-кен қазбаларын темірбетон, металл және басқа да штангалармен машиналардың көмегімен палубасыз бетондау арқылы бекіту. 7. Туннельдің, қоймалар мен күмбездердің темірбетон жейдесінің шеңберлері мен пішіндерін орнату. 8. Тұрақсыз жыныстарда, жүзгіштерде, сусымалы құмдарда, карсттарда жүргізілетін тау-кен қазбаларының бекітпелерін бекіту және жөндеу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оқпандарды үңгілеу тәсілдері; оқпандарды бекіту және нығайту түрлері. 2. Оқпандарды оқпан маңындағы қазбалармен ұштастыру ережесі. 3. Оқпандарды бекіту кезінде қолданылатын машиналар мен механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережесі. 4. Пойыздардың қозғалысы үзіліссіз туннельдерді жөндеу ережелері. 5. Темірбетон және металл якорь бекіткіштерін салу әдістері. 6. Күрделі ағаш бекіту конструкцияларын және күрделі қосылыстар мен кесулерді белгілеу және дайындау әдістері. 7. Барлық түрдегі қалыптардың конструкциялары және оларды орналастыру тәртібі. 8. Күшейту әдістері мен ережелері шахта оқпандары ағаш конструкциялармен.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 3: Тау-кен қазбаларын пайдалануға дайындау үшін қорытынды жұмыстарды орындау</p>		

	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	Машықтар:	
		1. Оқпандардағы және басқа да тік қазбалардағы бекіткіштерді жөндеу кезінде сақтандырғыш сөрелерді монтаждау және бөлшектеу. 2. Оқпандардағы өткізгіштерге қызмет көрсету, жөндеу, рихтау. 3. Бағаналардың, арқалықтардың, едендердің, қабырғалардың, Іргетастардың қалыптарын орнату. 4. Қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдердің жұмысындағы ақауларды анықтау және жою. 5. Дұрыстығын тексеру бекітпені салу немесе бекітпені жөндеу кезектілігі.	
		Білімдер:	
		1. Тау-кен қазбаларында жөндеу жұмыстарын жүргізудің технологиялық шарттары: - шахтаның бекітілген учаскесін бекітпенің барлық түрлерімен (көлденең және тік) тау-кен қазбаларын бекіту және жөндеу. 2. Бекіткішті техникалық дұрыс және қауіпсіз тұрғызу және жөндеу түрлері мен тәсілдері. 3. Ақаулық түрлері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейін Тәуелсіздік Қарым-қатынас дағдылары Типтік практикалық міндеттерді шешу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Тау-кен жұмысшысы	
	3	Бағаналы	
	4	Техник-технолог	
11. Кәсіптің карточкасы «Шахталық электровоз машинисі»:			
Топтың коды:	8311-1		
Қызмет атауының коды:	8311-1-013		
Кәсіптің атауы:	Шахталық электровоз машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Шахталық электровоз машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8311-1-010 - Электр тасымалдаушысының машинисі		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Поездардың және/немесе жекелеген вагондардың Теміржол жолдары бойынша жүруін қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру 2. Электровоздарды, тіркеме салмағы 14 тоннаға дейінгі гидровоздарды, дизельевоздарды басқару жөніндегі негізгі процесс 3. Басқару тетіктері мен жүріс бөліктерін тексеру және сынау (қорытынды жұмыс)
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орнын ұйымдастыру және дайындау	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Механизмді тексеру, жұмыстағы ақауларды анықтау және жою. 3. Бекітілген жабдықтар мен механизмдердегі ақауларды анықтау.
		Білімдер:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Апаттарды жою жоспары. 2. Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 6. Электровозды жылжыту схемасы. 7. Орындалатын жұмыстардың мақсаты мен түрлері. 8. Техникалық 		
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Электровоздарды, тіркеме салмағы 14 тоннаға дейінгі гидровоздарды, дизельевоздарды басқару жөніндегі негізгі процесс	Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Жолдың бейініне және құрамның салмағына байланысты шахталық электровоздың қозғалыс жылдамдығын реттеу. 2. Құрамдарды қалыптастыру және тиеу және айырбастау пункттері мен эстакадаларда маневрлік жұмыстарды орындау. 3. Вагондарды тиеу және түсіру орындарына орналастыру. 4. Жүктерді әкету, бос вагондарды әкелу. 5. Адамдарды жұмыс орнына және кері жеткізу. 6. Вагондарды ілінісу және ажырату. 7. Рельстен шыққан электровоздар мен вагондарды көтеру және қою. 8. Люк-үлестіргіштерден Тау массасын тиеу кезінде және түсіру кезінде Электровозды қашықтықтан басқару <p>аударғыш.</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Жолдағы көрсеткілерді аудару. 10. Желдеткіш есіктерді, итергіштерді, жүкшығырларды және тиеу-түсіру пункттерінің басқа да механизмдерін басқару. 11. Шұңқыр мен палубаны аударғыштан тазарту. 12. Электровоздарды жабдықтау және құмсалғыштарды толтыру. 13. Батарея қорабын нығайту және батареяларды ауыстыруға қатысу. 14. Қуат жүйесінен гирусты зарядтау. 15. Өлшеу құралдарының көрсеткіштерін бақылау.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Электровоздардың, гидровоздардың, дизельевоздардың құрылысы, техникалық сипаттамалары. 2. Пойыздардың қозғалыс кестесі және жүктермен және адамдармен құрамдардың қозғалыс ережелері. 3. Жолдың профилі, оның жай-күйі және қызмет көрсетілетін учаскедегі жол белгілері. 4. Әр түрлі жұмыс жағдайында электровоздардың, гидровоздардың, дизельевоздардың тарту сипаттамалары. 5. Теміржол, коммутация және энергиямен жабдықтау схемалары. 6. Тежегіш құрылғылар жүйесі. 7. Вагондарды Автоматты тежеуге арналған бағыттамалы бұрмалардың, компрессорлардың құрылғысы. 8. Вагондарды ілінісу және ажырату ережелері. 9. Рельстен шыққан электровоздар мен вагондарды көтеру үшін қолданылатын әдістер мен құрылғылар. 10. Қайта зарядталатын батареялардың құрылғысы, оларды зарядтау және күту ережелері; зарядтау камераларының жабдықтары. 11. Байланыс желісін жерге қосу және тоқтата тұру ережелері мен тәсілдері. 12. Сигналдар мен дабыл, орталықтандыру және құлыптау құралдарының мақсаты. 13. Токты түрлендіру әдістері. 14. Байланыс желісінің қуаты. 15. Рельсті жолдарды жерге тұйықтау, секіргіштердің құрылысы. 16. Диспетчерлік қызмет схемасы. 17. Жерасты тау-кен қазбаларының орналасуы және атауы. 18. Қабылдау және сынау тәртібі қызмет көрсетілетін машиналар. 19. Майлау жүйелері және қолданылатын майлау материалдары. 20. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою тәртібі.
<p>Еңбек функциясы 3: Басқару тетіктері мен жүріс бөліктерін тексеру және сынау (қорытынды жұмыс)</p>	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Басқару тетіктері мен жүріс бөліктерін тексеру және сынау. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою. 3. Электровозға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Электровозды пайдалану процесінде туындайтын ақаулардың белгілері, себептері және қауіпті салдары, оларды анықтау және жою тәсілдері. 2. Майлау материалдары және оларды тұтыну нормалары. 3. Қолданылатын майлау материалдарының түрлері мен қасиеттері, майлау режимдері мен әдістері. 4. Слесарь дело. 5. Құралды, құрылғыларды қолданудың мақсаты мен ережелері. 6. Электровоздың агрегаттарын, тораптары мен бөлшектерін бөлшектеу және құрастыру тәсілдері. <p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейін Тәуелсіздік Қарым-қатынас дағдыларының болуы Типтік практикалық мәселелерді шешу.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Машинист	
	4	Диспетчер	
13. Кәсіптің карточкасы «Жерасты электр слесарі»:			
Топтың коды:	8186-0		
Қызмет атауының коды:	8186-0-064		
Кәсіптің атауы:	Жерасты электр слесарі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Жерасты электр слесарі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Электр жабдықтарына қызмет көрсетуді және жөндеуді қамтамасыз ету жерасты (тау-кен) жұмыстарын орындау кезінде		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Дайындық кезеңінің жұмыстарын орындау 2. Қызмет көрсетілетін тау-кен жабдықтарын монтаждау және бөлшектеу, жөндеу бойынша негізгі жұмыстар 3. Қорытынды монтаждау, бөлшектеу және жөндеу жұмыстарын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Дайындық кезеңінің жұмыстарын орындау	Дағды 1: Жұмыс орнын дайындау	Машықтар:	
		1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырдың қабыршақтануын тексеру, жұмыстағы ақауларды анықтау және жою. 3. Ақаулықты анықтау қызмет көрсетілетін машиналар, механизмдер мен құрылғылар.	
		Білімдер:	
		1. Маршрут наряды. 2. Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Жұмыстағы ақаулардың түрлері қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтар және оларды жою тәсілдері.	

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Қызмет көрсетілетін тау-кен жабдықтарын монтаждау және бөлшектеу, жөндеу бойынша негізгі жұмыстар	Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Қызмет көрсетілетін жабдықты монтаждау, бөлшектеу, жөндеу. 2. Стационарларды сынау, пайдалануға беру және оларға техникалық қызмет көрсету және стационарлық емес сорғы қондырғылары, учаскелік көмір сорғы қондырғылары, ауа өткізгіштер, өртке қарсы және газсыздандыру құбырлары, шахталық вагонеткалар, электровоздар, гировоздар, дизелевоздар, арқан-креслолар және топырақ жолдары, таспа ені 900 мм-ге дейінгі таспа конвейерлері, қырғыш конвейерлер, бұрғылау станоктары, Қоректендіргіштер, итергіштер, лебедкалар барабанның диаметрі 1000 мм-ге дейін, ішінара желдету желдеткіштері, тарату, абоненттік кабельдік және телефон желілері, тарату шкафтары мен қораптары, өту муфталары, телефон аппараттары, троллейлік және төмен вольтты кабельдік желілер, электр аппараттары мен қондырғылардың жергілікті жерге тұйықталуы. 3. Аккумуляторлық батареяларды зарядтау үстелдеріне орнату арқылы зарядтау және электровоздар. 4. Батареялардың күйін тексеру, электролитті толтыру немесе ауыстыру. 5. Қызмет көрсетілетін жабдықта май сынамаларын алу және оны ауыстыру. 6. Шахтада электр газбен дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу. 7. Бекітілген Тау-кен жабдықтарына техникалық қызмет көрсету бойынша барлық кешенді жұмыстарды орындау.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Қорытынды монтаждау, бөлшектеу және жөндеу жұмыстарын орындау	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Механизмдер мен жабдықтарға қызмет көрсету бойынша аяқталған монтаждау, бөлшектеу және жөндеу жұмыстарын тексеру. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою. 3. Бекітілген жабдықтың апатсыз жұмысын қамтамасыз ету.

		Білімдер:	
		1. Жабдыққа арналған Іргетастардың өлшемдерін тексеру әдістері (қажет болған жағдайда). 2. Орнатылған жабдықты тексеру ережелері мен әдістері . 3. Жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережелері. 4. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 5. Электротехника және металл технологиясының негіздері. 6. Агрегаттарды бұғаттау схемасы, жабдықты іске қосу және тоқтату тәртібі. 7. Іске қосу алдындағы дабылдың жұмысы.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейін Тәуелсіздік Қарым-қатынас дағдыларының болуы. Типтік практикалық мәселелерді шешу.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Жабдықтың электромонтері	
	4	Диспетчер	
14. Кәсіптің карточкасы «Жерасты тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-004		
Кәсіптің атауы:	Жерасты тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Жерасты тау-кен жұмысшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық:	Біліктілік:
		Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8113-1-002 - Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы 8113-1-003 - Өртті сөндіру және алдын алу жөніндегі тау-кен жұмысшысы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пайдалы қазбаны одан әрі өңдеу немесе пайдалану үшін оны тазарту қазбасы		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	
		2. Жолдың түзу және қисық сызықты учаскелерінде жолдың рельс жатын құрылымын монтаждау және бөлшектеу жөніндегі жұмыстарды орындау	
		3. Шағын тау-кен жұмыстарын орындау (қорытынды кезең)	

	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орнын дайындау	Машықтар: 1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырдың қабыршақтануын тексеру, жұмыстағы ақауларды анықтау және жою. 3. Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың ақаулығын анықтау. 4. Жұмыс басталғанға дейін жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру.
		Білімдер: 1. Маршрут наряды. 2.Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 6. Құрылғы, техникалық сипаттамалары, қолданылатын машиналар мен жабдықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Жолдың түзу және қисық сызықты учаскелерінде жолдың рельс жатын құрылымын монтаждау және бөлшектеу жөніндегі жұмыстарды орындау	Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру	Машықтар: 1. Жолдың түзу және қисық сызықты учаскелерінде жолдың рельсті шпалдық құрылымын монтаждау және бөлшектеу. 2. Шаблондар мен ватерпастарды қолдана отырып, жолдың қисық сызықты учаскелеріндегі тау-кен қазбаларында тұрақты және уақытша рельсті жолды төсеу. 3. Шпалдарды, штангаларды төсеу, рельстерді тігу, рельс жолының бөлімдерін штангалар мен болт қосылыстарының көмегімен қосу. 4. Бағыттамалық бұрмаларды бөлшектеу, монтаждау, бөлшектеу, оларды шпалдарға бекіту және тексеру. 5. Оқпаннан, шурфтан немесе ұңғымадан бекіткіш, жарылғыш, құрылыс, жағармай материалдарын, қосалқы бөлшектер мен жабдықтарды қабылдау, оларды қолмен немесе такелаждық механизмдер мен құрылғылардың көмегімен вагонеткаларға, алаңдарға, қауыздарға, торға тиеу және түсіру. 6. Тау-кен қазбалары бойынша материалдарды межелі жерге, учаскеден учаскеге, оқпанға (шурфқа) жеткізу, шахтадан беру. 7. Су төгетін, дренаждық арықтар мен құдықтарды жыныстар мен шламдардан қолмен жүргізу, бекіту, қалпына келтіру және тазарту, шламды жинау, тиелген вагонеткаларды орау. 8. Дренаж жұмыстарын жүргізу кезінде жабдыққа қызмет көрсету. 9. Тау-кен қазбаларының жай-күйін тексеру, перфоратормен, джекаммермен немесе қолмен бүйірлері мен шатырларын орау, перфораторлар мен джекаммерлерді ұсақ жөндеу. 10. Пневмоқұралды қолдана отырып, вагонеткаларды жабысқан және сығылған массадан тазарту. 11. Маневрлік жұмыстарды жүргізуде электровоз машинисіне көмек көрсету. 12. Жерасты құрылғылары бойынша жұмыстарды орындау. 13. Қазбалардың бүйірлері мен шатырларын қатайту, қатпарларды ауыстыру, бекіткіштің артындағы бос орындарды бітеу. 14. Топырақты көтеру және қазбаның бүйірлерін тазарту. 15. Секіргіштерге арналған ағаш кесуді дайындау.

16. Секіргіштердің барлық түрлерін салу және оларды жөндеу.

17. Желдеткіш есіктерді, терезелерді, өлшеу станцияларын орнату және жөндеу, ағаш қалқандар, құбырлар, тосқауылдар, тіректер.

18. Есік жақтауларын орнату, Есіктерді ілу, сөрелерді орнату.

19. Еңіс бұрышы 45 градусқа дейінгі тау-кен қазбаларында траптарды, люктерді, баспалдақтарды, сөрелерді, қоршауларды, қоршауларды, бункерлерді дайындау, орнату, бөлшектеу және жөндеу.

20. Шахталардың желдету оқпандарын қаптау.

21. Штангаларды дайындау, бетон қоспасын дайындау, жұмыс орнына жеткізу.

22. Арматураны тоқу, болттарды, ілгектерді орнату және цементтеу.

23. Бекіту және қалыптау элементтерін таңдау және дайындау.

24. Тұқымды вагонеткалармен қазылған кеңістіктің құрғақ төселген жеріне жеткізу.

25. Тау жыныстарын рудоскаттардан, көтеріліп жатқан шұңқырлардан шығару және оны скринингтер арқылы бункерге немесе рудаға түсіру, габаритті бөлшектеу, кен түсіруді ұлғайту.

26. Шпурлар мен подбуркаларды қолмен бұрғылау.

27. Тығындарды бұрғыланған шпурларға дайындау және бітеу.

28. Бұрғылар мен тәждерді таңдау.

29. Жарылғыш заттарды жарылыс жұмыстары жүргізілетін жерге жеткізе отырып, жарылғыш заттардың басшылығымен Ұңғымаларды, шпурларды, Мина камераларын тиеуге қатысу.

30. Зумпфтарды, аулау камераларын (тордың астында, скиптер), су жинағыштарды вагоншаларға тиеу және одан түсіру арқылы төгілген тау массасынан тұнбадан тазарту.

31. Тұқымның үлкен бөліктерін бөлу.

32. Қырғыш және таспалы конвейерлердің конвейерлік ставкаларын тазалау.

33. Конвейерлердегі торлар мен шынжырларды ауыстыруға, барабандарды ауыстыруға қатысу.

34. Таспалы конвейерлерді жөндеуге қатысу.

35. Су тосқауылдарына қызмет көрсету (тасымалдау, жеткізу, сыйымдылықты орнату, су құю).

36. Шахтадағы металл сынықтарын жинау, тиеу және түсіру.

37. Өрттің алдын алу және сөндіру бойынша жұмыстарды орындау: құбырлардың ставкаларын жинау, бөлшектеу, тасымалдау, төсеу. секіргіштерге арналған ағаш кесуді дайындау, Бұрғылау шұңқырларды, қазбаларды, арықтар мен құдықтарды әр түрлі бекітпелермен және жанып жатқан массив аймағындағы жыныстар.

38. Тау-кен қазбалары бойынша жабдықтар мен материалдарды жеткізу бойынша жұмыстарды орындау.

39. Пайдалы қазбаны қазу және тазарту кезінде көмекші жұмыстарды орындау.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыр бөлшектер мен жабдықтарды тиеу кезінде қолданылатын көлік құралдарының, құрылғылардың құрылысы. орман материалдарының сорттары, тұқымдары және өлшемдері. 2. Дренажды, су төгетін арықтар мен құдықтарды әртүрлі жағдайларда жүргізу және бекіту әдістері мен ережелері. 3. Такелаждау жұмыстарының әдістері мен ережелері. 4. Әр түрлі типтегі секіргіштердің мақсаты мен құрылысы. 5. Жанып жатқан материалды сөндіру әдістері мен әдістері. 6. Жұмыстарды жүргізу ережесін жану кезінде материалдар тау-кен қазбаларында. 7. Учаскелік және шахталық су ағызу схемасы. 8. Шпурларды, Ұңғымаларды, Мина камераларын тиеу ережелері. 9. Су жинағыштардың, зумпфтардың құрылысы мен орналасуы. клеттер мен скиптердің жұмыс кестесі. 10. Полктердің, траптардың, баспалдақтардың, люктердің және тау-кен қазбаларының басқа да жайластыруларының құрылысы мен мақсаты, шахтада ағаш ұстасы жұмыстарын орындау тәсілдері. 11. Әр түрлі ағаштардың механикалық қасиеттері мен сорттары. 12. Қолданылатын бекітпенің түрлері мен түрлері. 13. Жұмыс үшін қажетті көлемде слесарлық және монтаждау жұмыстарын орындау ережесі. 14. Газ кесетін аппаратураның құрылысы туралы негізгі мәліметтер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Шағын тау-кен жұмыстарын орындау (қорытынды кезең)	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Барлық қызмет көрсетілетін жабдықты ретке келтіру. 2. Жұмыс орнындағы қазбалардың шатыры мен борттарының жай-күйін тексеру. 3. Бекіту арматурасының, құбырлардың, қысымды жеңдер мен болт қосылыстарының қосылуының жарамдылығын қолдау.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Учаскелік және шахталық су ағызу схемасы; Әртүрлі типтегі тау-кен қазбаларының сипаттамасы. 2. Тау-кен қазбаларының жүріс бөлімдерінің құрылысын салу және жөндеу ерекшеліктері. 3. Тау жыныстарының физикалық қасиеттері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2	Тау-кен жұмысшысы
	3	Бекіткіш
	4	Өндіріс бойынша ауысым шебері
15. Кәсіптің карточкасы «Жерасты тау-кен монтажшысы»:		
Топтың коды:	8113-1	
Қызмет атауының коды:	8113-1-001	
Кәсіптің атауы:	Жерасты тау-кен монтажшысы	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Жерасты тау-кен монтажшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың көн орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тау-кен-шахта жабдықтарын монтаждау, бөлшектеу, ағымдағы жөндеу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру 2. Құбырлар мен тиек арматураларын, конвейерлік ставаларды, қырғыш конвейерлерді монтаждау және бөлшектеу жөніндегі негізгі жұмыстар 3. Қорытынды монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орнын дайындау	Машықтар:	1. Көніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырдың қабыршақтануын тексеру, жұмыстағы ақауларды анықтау және жою. 3. Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың ақаулығын анықтау.
		Білімдер:	1. Маршрут наряды. 2. Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Құбырлар мен тиек арматураларын, конвейерлік ставаларды, қырғыш конвейерлерді монтаждау және бөлшектеу жөніндегі негізгі жұмыстар			

	<p>Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тау-кен шахтасы жабдығын монтаждау кезінде қолданылатын құбырлар мен тиек арматурасын, конвейер ставаларын, қырғыш конвейерлерін (тазарту кенжарындағы кенжар конвейерлерінен басқа), қосалқы жабдықтарды, құрылғылар мен құрылғыларды монтаждау және бөлшектеу. 2. Жетек станцияларын, шұңқырларды, эструстарды, бункерлік ысырмаларды монтаждау. 3. Көлденең және көлбеу тау-кен қазбаларында кабельдерді төсеу, торларды төсеу. 4. Монтаждау учаскелерінде монтаждалатын тораптарды, бөлшектерді көтеру, орнын ауыстыру кезінде қосалқы жабдықты басқару. 5. Аппаратураны және басқа жабдықты орнатуға арналған төсемдерді орнату. 6. Материалдар мен жабдықтарды орналастыру үшін орындарды дайындау. 7. Тау-кен массасын көлік құралына тиеу. 8. Тау-кен қазбаларының қабылдау-жөнелту алаңдарында материалдар мен жабдықтарды қабылдау, оларды механизмдердің көмегімен және белгіленген орындарда қолмен тиеу, жеткізу және түсіру. 9. Жабдықты бояу және трафарет бойынша жазу. 10. Электр-газбен дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тау-кен негіздері. 2. Монтаждалатын және қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың құрылысы, мақсаты және техникалық сипаттамалары. 3. Такелаждық механизмдерді орнату және бекіту ережесі. 4. Жүктерді, бөлшектерді, тораптарды ілмектеу және бекіту тәсілдері. 5. Қызмет көрсетілетін машиналарға, механизмдерге, құрылғыларға, тіркеме құрылғыларға рұқсат етілген жүктемелер. 6. Монтаждау жұмыстарын жүргізу тәртібі. 7. Кабельдерді төсеу, құбырларды және бекіту арматурасын монтаждау жөніндегі техникалық шарттар. 8. Қолданылатын материалдардың қасиеттері. 9. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы негізгі ақауларды жою тәсілдері. 10. Қолданылатын бояғыштардың қасиеттері. 11. Жазуларды бояу және жазу тәсілдері. 12. Электр дәнекерлеу машиналары мен аппараттарының құрылысы туралы негізгі мәліметтер, қолданылатын пайдалану ережелері оттық, қолғап техникасы.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>-</p>
<p>Еңбек функциясы 3: Қорытынды монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау</p>	<p>Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Механизмдер мен конвейерлерге қызмет көрсету бойынша аяқталған монтаждау жұмыстарын тексеру. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою.

		Білімдер:
		1. Жабдыққа арналған Іргетастардың өлшемдерін тексеру әдістері. 2. Орнатылған жабдықты тексеру ережелері мен әдістері. 3. Жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережелері. 4. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 5. Электротехника және металл технологиясының негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейін Тәуелсіздік Қарым-қатынас дағдылары Типтік практикалық міндеттерді шешу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2	Тау-кен жұмысшысы
	3	Тау-кен металлургия өнеркәсібі өндірісіндегі жабдықтарды реттеуші
	4	Өндіріс бойынша ауысым шебері

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

16. Мемлекеттік органның атауы:

17. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

"Тау-кен өндіру және тау-кен металлургия кәсіпорындарының республикалық қауымдастығы" заңды тұлғалар бірлестіктері

Орындаушылар:

Радостовец Н.В., +7 (717) 268 96 01,

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің

Орындаушылар:

Сандыбаева А.Е., +7 (717) 264 85 38, an.sandybaeva@miid.gov.kz

18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

19. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

20. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

21. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2023 г.

22. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2026 г.